

„Soča“ izhaja vsak petek in velja s pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrt leta „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „poslanicah“ se plačuje za navadno tristočno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ „ 2 „
6 „ „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici v tobakarnici v gošposki ulici blizu „treh kron“ in na starem trgu.—V Trstu v tobakarnici „Via della caserma 60“.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soča“ v Gorici v Mailing-ovi tiskarni, naročnina pa opravištvu „Soča“ na Koronji v Sticsa - vi hiši št. 253 II. nadst.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Naše kmetiško društvo in deželna kmetiška šola.

(Izvirno poročilo o seji glavnega odbora c. k. kmet. društva dne 28. julija t. l.)

Danas je imel glavni odbor našega kmet. društva redno sejo, katere se je udeležilo 16 odbornikov z gosp. predsednikom vred in ki je trajala od 11 $\frac{1}{2}$ ure zjutro do 23 $\frac{1}{4}$ ure popoldne. Razprave so bile jako razburjene in strastne; vse se je vrtele skoro le okolo ljubimca tega društva, bivšega vodje kmetiške šole.

Najprej je prišlo na vrsto odsekovo poročilo o pravnih razmerah med društvom in deželnim zborom oziroma odborom gledé kmetiške šole. Jako obširno poročilo sestavljeno po gosp. conte Mantica iz Vidma je prebiral društveni tajnik. V tem poročilu postavil se je društveni odsek za sodnika čez deželni odbor, deželni zbor, čez kuratorij za kmetiško šolo in celó čez svojega društvenega predsednika, in izlil je čez vse žolč svoje strupene kritike. Tako na priliko se obdolžuje deželni odbor, da je bil zapreka razvoju kmetiške šole; dež. zboru se očita, da je sklenil znano preustrojenje kmetiške šole proti menenju strokovnjakov, kakor bi bili dež. šolski nadzornik dr. Gnada, profesor Haberlandt, dr. Monà in c. kr. minist. svetovalec Lorenz, in nasproti temu, kar je zahtevalo ministerstvo za kmetištvo, predsedniku društva pa, da je sklical kuratorij v posvetovanje o načrtu tega preustrojenja v času, kadar je bival dr. Levi, duša vse opozicije zoper reformo kmetiške šole, v Parizu pri svetovni razstavi.

Jedro dolžega in širokega poročila je bil pa predlog, naj bi centralni odbor sklenil in izrekel:

1. Preustrojenje kmetiške šole sklenjeno po dež. zboru dne 5. oktobra 1878 se ne vjema z interesi in pravicami kmetiškega društva;

2. toraj ne kaže, da bi se društvo udeležilo kuratorija, gledé na to, da je dež. zbor spremenil število udov dež. odbora in kmetiškega društva za kuratorij.

Dr. Levi je potem koj predlagal, naj bi centralni odbor izrekel dotičnemu odseku, ki je tako natančno sporočilo sestavil, svojo zahvalo, naj bi potem dal tiskati v društvenem listu celo poročilo in poslal en iztis ob enem tudi ministerstvu za kmetištvo.

Na to se vname prav živahva razprava, katere se vdeležijo tudi gosp. Gasser kot poslanec dež. odbora; on odbija očitjanje, da ne bi bil načrt preustro-

jenja predložen ministerstvu s tem, da je naznanil, kako je poslal dež. odbor osem dni po sprejetem predlogu vsa pravila za kmetiško šolo c. k. namestništvu v Trstu. Predsednik žl. grof Coronini se je tudi zavaroval zoper nepravilna očitjanja, ki se nahajajo v prebranem poročilu in žalijo njegov značaj in je dostavil, da si je zvest, da je tudi v tej zadevi spolnoval vestno svoje dolžnosti kot društveni predsednik.

Na to poprime za besedo gosp. dr. Tonkli in govori blizo tako le:

Ako se stvar natančno preudari in vsestransko pojasni, pokaže se, da so vsi razlogi, katere navaja prebrano poročilo zoper preustrojenje kmetiške šole, netemeljiti in puhli. Povod preustrojenja kmetiške šole je dal ravno kuratorij za to šolo, v katerem je bilo z večino zastopano naše društvo, ker je imelo v njem tri zastopnike, dež. odbor pa le ednega. Ta kuratorij je namreč predložil na podlagi poročila dež. šolsk. nadzornika gosp. dr. Gnada, (ki je bil obiskal le laški oddelek šole, ne pa tudi slovenskega oddelka, in to zaradi nezmožnosti slovenskega jezika.) dež. odboru predlog za tako preustrojenje kmetiške šole, katero je bilo prot zdravnin načelom za poduk, kakor jih priznavajo naj slavniji učitelji, in proti enakopravnosti deželnih jezikov, in bi bilo popolnoma podkopalo slovenski oddelek šole. Kako nespameten je bil ta predlog. posneli boste gospodje iz tega, kar Vam povem, da je namreč zahteval, naj se podučujejo laški in slovenski učenci skupaj po laškem vodji, da naj bi poduk poslušal tudi pomočni učitelj umejoč laški in slovenski jezik, in on naj bi potem podučeval slovenske učence o tem, kar je slišal podučevati laškega vodjo in kolikor je on tega poduka razumel in si ga v glavi obdržal. Dež. odbor je ta čudni predlog predložil brez komentarja dež. zboru v prvi sesiji leta 1877 v preudarek in sklepanje; ta je za to izvolil poseben odsek, v katerem sem bil tudi jaz, in odsek, spoznavši na eni strani potrebo radikalnega preustrojenja kmetiške šole, na drugi strani pa neporabljivost predloga slavnega kuratorija, je predlagal, naj bi dež. zbor to reč izročil dež. odboru z naročilom, da sestavi načrt za preustrojenje kmetiške šole in ta načrt predloži dež. zboru v prihodnji sesiji, kar je bilo tudi sprejeto.

Ko je dež. odbor zaslísal o tej važni reči mnenje strokovnjakov, med drugimi tudi slavnega profesorja Haberlandta, sestavi s pomočjo vodje kmetiške šole Dr. Monà nov načrt, predloži ga v pretres tudi kuratoriju in ta ga pregleda in enoglasno potrdi.

Tako sestavljeni in preresetani načrt predložen je bil dež. zboru v drugi sesiji leta 1878. Dež. zbor izvoli zopet poseben odsek, in ta odsek sprejme z malimi premembami celi načrt za preuravnavo kmetiške šole enoglasno, in skoraj enoglasno in brez nikakega ugovarjenja je bil sprejet od dež. zboru po odseku predložen načrt.

Kako zamore toraj prebrano poročilo trditi, da je bilo preustrojenje kmetiške šole od deželnega zbora sklenjeno enostransko, samovlastno in in s preziranjem našega društva, tega ne morem razumeti, ker sem ravno dokazal, da so bili o tem ne le zaslíšani vsi merodajni faktorji s kuratorijem vred, ampak da so vsi ti faktorji in kuratorij sam to preustrojenje tudi odobrili

Poročilo trdi, da dualizem vpeljan na kmetiški šoli ne ugaja poduku in da ga zavira in da ne bo hasnila naredba, vsled katere ne bo vsa šola pod vodstvom enega in istega vodje. Temu moram jaz krepko ugovarjati. Poročilo tukaj ponavlja samo to, kar je trdilo poročilo zgoraj navédenega šolskega nadzornika; ta je trdil, da ne more hasniti poduk v dveh jezikih, ker vsled tega trpi edinstvo poduka, in da ne more laški vodja nadzorovati poduka v slovenskem oddelku šole, ker ne razumeva slov. jezika; zatorej je on sklepal, da bi se moral le laški jezik kot učni jezik na šoli ohraniti, slovenski jezik pa zatreti. Dež. zbor pa sklenivši sedanjo preustrojenje kmetiške šole na ta način, da je ločil laški in slovenski oddelek šole in storil, da sta drug od drugega neodvisna, in vsaki pod vodstvom svojega učitelja, je mahoma to napako odstranil in vendar ohranil oba deželna kot učna jezika.

Pa ne samo gledé učnega jezika odstranile so se napake uspešnost šole zavirajoče, ampak tudi vse druge, ki niso manje zavirale vspeha poduka. Glavna napaka kmetiške šole bila je ta, da so se bila prvotna načela šole, po katerih bi imela biti šola elementarna, po nasvetu prvega vodje dr. Ohlsona popustila in da se je bila šola koj izrekla za srednjo šolo. Ta prememba je zahtevala druge; treba je bilo posebnega učitelja za kmetiško kemijo in treba je bilo takih učencev, kateri so že doguali nižji gimnazij ali nižjo realko. Tem preuredbam sem se jaz takrat sam v dež. odboru ustavljal, pa brezuspešno, ker sem previdelel, da šola bode mnogo stala, a le malo hasnila. Do tega prepričanja prišel je po doljih in dražih skušnjah tudi dež. zbor in zato je postavil kmetiško šolo na tisto stopinjo, katera se jej je začelkom pristojala, v vrsto prvotnih ali elementarnih šol.

Pri nas nimamo tako obširnih posestev, da bi

LISTEK.

Zgodovinske čertice o Bovškem.

(Dalje.)

Glavno sredstvo za kupčijo in razvitek dežele so dobre ceste. Starodavna cesta čez Predel ohranila je še v novejšem veku svojo veljavo in bamberski škof je pobiral colnino na Predelu kot posestnik Tarviža. Toda ta cesta je prihajala vedno slabēja, ker je bila močno zanemarjena. Še le s pomočjo nadvojvode Karola začela se je popravljati in širiti l. 1576. Delo je sicer počasi napredovalo, pa ko je bilo enkrat dokončano, pokazali so se koj dobri nasledki. Korošci so radi hodili po gorški viana; nasproti so prejemali Goričani od njih železo in lan. Zaradi živjše kupčije imeli so tudi prebivalci po Bovškem mnogo zaslužka in ob cesti ležeče vasi so hitro naraščale.

Tudi Benečani so spoznali važnost predélske ceste in da bi moglo koroško blagó tudi v njih deželo prihajati, začeli so popravljati l. 1593 staro podbeneško cesto od Cedada do Kobarida. In še celo na avstrijskem svetu so jo popravili dve milj daleč. Ko so pa to v Gorici zvedeli, ukaže gorški glavar, da mora sto Tolminec precej razdreti oni kos ceste, ki je bil na avstrijski strani! Goričani so hoteli, naj bi šla vsa kupčija le na Gorico, in ne na Cedad in Videm.

Da bi koroška cesta večo važnost zadobila, ukazal je nadvojvoda Karol 28. marcija 1590, da se sme zunanje vino le po tej cesti na Koroško uvažati. Seveda je skrbel tudi za državni dobiček in postavil mitnice v Volčah, Kobaridu in Bovcu. Tudi nadvojvoda Ferdinand je bil ponovil ono prepoved l. 1603 in 1604. Ali koroški stanovi so tako dolgo protestovali, da je bila ta prepoved l. 1609 preklicana. Bovčani so vozili blago za svoje potrebe iz Koroškega in ker je bila znana njih ubožnost, dovolili so jim koroški stanovi 27. junija 1594, da smejo blagó za svoje potrebe brez colnine iz Koroškega voziti. A bovški glavar je moral zaradi tega stanovom revers dati.

Korošci so bili ustanovili celo mitnico na Tarvižu, da bi iz njenih dohodkov popravljali cesto na koroški strani in čez Predel do Bovca. A to se ne zgodilo, ker se je zdela Korošcem ta cesta premalo važna. Zato je pa začela predélska cesta zopet razpadati in poderti mostovi se néso več zidali. Goričani so se pritoževali čez Korošce pri vladi, a ker ne to nič izdalo, začeli so se naravnost z njimi dogovarjati o skupnem vzdrževanji ceste. In res, po dolgih ovirah in obotavljanjih zediniti se l. 1670 obe deželi, da hočeti prevzeti vsaka eno tretjino stroškov. Za zadnjo tretjino pa ste naprosili cesarja Leopolda. A kljub temu je moral Korošce prisiliti cesarski komisar, da so plačali svojo svoto in tako se je nabralo 15000 forintov. Kar je še primanjkovalo, dodalo je takrat Goriško.

Pa v XVIII. stoletju so zopet zanemarjali predélsko cesto, tako da je komunikacija s Koroškim vedno nevarnejša prihajala. Le zdaj pa zdaj se je vlada ali dežela spomnila, da je treba tudi za to cesto kaj storiti. Take žalostne razmere so trajale noter v naše stoletje, ko se je vsa stvar na bolje zasuknila. Najbolj so terpeli Bovčani pri tako slabih razmerah.

Tudi gospodarstvo v bovškimi gozdi je bilo vedno slabije. 5. aprila 1657 zapove vlada, naj se tolminski in bovški gozdi pregledajo in zboljšajo. Ali to se ne zgodilo. Še le pod nadzorništvom marljivega Fornasarija so se bili gozdi zopet toliko porastli, da je bilo mogoče derva sekati in z njimi kupčevati. L. 1662 lotilo se je tega podjetja posebno društvo in aerar je imel velik dobiček. Pozneje pa so mu prouzročile elementarne nesreče in maionarost njegovih agentov mnogo škode. Zasto je prepustil l. 1763 pravico derva sekati in plaviti za samih 1000 forintov društvu Santo Businelli et Comp. In to je imelo pri svojem podjetju tako sijajen uspeh, kakoršnega se ne nihče nadejal.

Na tak način so potrebili skoro vse gozde po Bovškem. Kar se ne spravilo v kupčijo, to je zginilo ali na mestu ali pa na različnih prodih. Tako so ostali goli naši hribi in puste naše gore. Deževje in voda je sprala perst ter jo odnesla v nižavo ali celo v morje, pobočja pa so postala kamenita in popolnoma nerodovitna. S tem je nastala velika škoda za narodno gospodarstvo. Pomanjkanija derv, katera se mja

trebalo izšolanih oskrbnikov, in zato ni tedo za to pripravne šole; mi potrebujemo take šole, da se bodo v njej kmečki sinovi izurili praktično v potrebnih znanostih poljedelstva, sadjarje in živinoreje, in da bodo potem doma praktično izboljševali svoja posestva in živinorejo, kakor so se v šoli naučili. Nova šola v streza popolnoma tem zahtevam, ker terja za sprejem učencev v šolo, da znajo le brati in pisati, in zatoraj trdim in morem trditi, da bode kmetiška šola po novih pravilih preustrojena vsem potrebam našega kmetištvu ustrezala in dajala veliko koristi.

Poročilo se spodbija dalje na tem, da je postal slovenski oddelek šole samostalen, neodvisen od laškega; ali v tem nahajam jaz napredek, ker prvič je s tem odstranjen povod preprirov in zavidnosti med podučnim osebje laškega in slovenskega oddelka šole, drugič je stvarjevo s tem polje za tekovanje med laško in slovensko šolo, ker se bodeti ena in druga potrudili, da pokažeti boljše vspehe vsaka na svojem polju, v svojem hlevu, in tretjič je s tem vpeljana djanstveno enakopravnost obeh jezikov na kmetiški šoli. Gospoda laški in slovenski poslanci terjali so in terjajo neutrudljivo, da bi vlada vpeljala na srednjih šolah narodna kot učna jezika; ponudi se nam prilika to storiti na dež. kmetiški šoli, in komaj sta oba jezika v to šolo vpeljana, že nastane mrznja in zavist med Lahi za to, da se je godila pravica tudi slovenskemu jeziku. Kako hočemo pa terjati od vlade, da naj nam vpelje na srednjih šolah narodna kot učna jezika, ako mi sami tega ne storimo na svoji kmetiški šoli? Ne bi li dali vladi naj ostrejšje orožje v roke proti spolnjenju naše dotične zahteve s tem, da bi eden deželnih jezikov iz kmetiške šole odstranili?

Postavimo se toraj, gospoda, na više stališče, postavimo se na stališče gmotnih in duševnih interesov svoje dežele, podajmo si tukaj na neutralnem polju kmetiške družbe roke za skupno delovanje, da izboljšamo kmetištvu na Goriškem, da pomnožimo materialno stanje posestva, ker le tako bode mogoče doseči napredek tudi na duševnem polju.

Ker je nadalje v novih pravilih za kmetiško šolo tudi izrečeno, da se ima od nje ločiti vinokemični zavod in združiti na vladne stroške sé svilorejskim poskuševališčem, zmanjšaj se vsled tega tudi stroški za kmetiško šolo in zatoraj se preustrojenje te šole priporoča iz ozirov didaktično-pedagogičnih, praktičnih in ekonomičnih.

Ostane mi sé pojasniti, iz kakih vzrokov je dež. zbor v kuratoriju pomnožil zastopnike deželnega odbora. To se je storilo z ozirom na to, da postanete na kmetiški šoli laška in slovenska šola neodvisni druga od druge, in zategadel je bilo treba, da se udeležita kuratorija dva odbornika, Slovenec in Lah, da bode v kuratoriju zastopana laška in slovenska šola.

Menim, da sem vestransko dokazal, da se ni naše društvo po nikakem preziralo pri preustrojenju kmetiške šole, marveč, da se je ozir jemal na vse njegove želje in da se je ono po kuratoriju tega preustrojenja djansko udeležilo; ker toraj to prevstrojenje šole nikjer ne žali interesov in pravic našega društva, bodem glasoval zoper oba odsekova predloga.

Te razloge skušata odbijati d.r. Levi in conte Mantica, poslanec dež. odbora gosp. Gasser pa opravičuje postopanje dež. odbora in kuratorija, rekoč, da je prevstrojenje šole veliko časa trebalo, da je celo pohvaljeni d.r. Monà ta načert vroče podpiral, in da je bil kuratorij sklican hitro po tem, ko je bil načert dokončan, da se je toraj le po naključju zgodilo, da ni bilo nazočega gospod d.r. Levi-ja.

rajo od daleč prinašati, čuti se jako britko po vsem Bovškem in najžalostnejše je to, da némamo nikakega upanja, da bi se stvar v bodočnosti na bolje obrnila.

V.

Ko se je bila začela l. 1797 vojska med francosko republiko in Avstrijo, ter je bila zadnja v Italiji tepena, prišel je general Napoleon Bonaparte začetka marcija v Gorico, postavil je ondi provizorno vlado in naložil deželi 150.000 frankov kontribucije. Pred njim se je pomikala iz Italije avstrijska vojska pod nadvojvodo Karlom, ki je mislil svoje moči spet zbrati v Beljaku. Sam je šel čez Ljubljano v Kranj; ob Soči gori pa so se pomikale brigade Gontreuil, Köblös in Grafen, ter oddelki Fedak, Paumgarten in Mier, skupaj 10 1/2 bataljonov in 3 1/4 eskadronov, ali 6500 pešcev in 400 konjnikov. Ko je francoski general Massena, čez Pontebo prišel, Tarviž posedel, bila je soška kolona odsekana, Karol jo je hotel rešiti in zapovedal Ocskayu, ki se je bil od Pontebe do Korrena umaknil, naj zopet napade Tarviž, „če né nevarnost preočitna, da bi izgubil vso vojsko.“

Pred polnoč 21. marcija se zedinila generala Bajalich in Gontreuil v Kobaridu in pošljeta rezervno artilerijo proti Ternovemu. Tu slišita, da je Tarviž padel. Gontreuil sklene berž napasti sovražnikovo pozicijo sé svojimi štirimi bataljoni in dvema eskadronoma Erdödyjevih huzarjev pod vodstvom oberstlajtenanta Fedaka. Artilerijo so poslali v Bovec, da pomnoži posadko v gradu z dvema topoma. Žago in straze v

Potem ko so se udeležili razprave še drugi odborniki, bili so šprejeti vsi predlogi poročevalnega odseka in tudi predlog Dr. Levi-ja.

Na dnevi red pride za tem dopis dež. odbora, da bi se mu dovolilo na deželne stroške, kakor je dež. zbor sklenil, popraviti na starem posestvu kmetiškega društva obstoječe hrame in jih prevravnati za potrebe kmetiške šole. Potrebo tega prezidanja in prizidanja dokazuje poslanec dež. odbora s tem, da je treba za eno kmetiško šolo pripraviti hrame na tem posestvu, ker na drugem posestvu Podturnom ni prostora za obe šoli, in ker je boljše, da je šola tam kjer je posestvo, da se preveč časa ne potraži z hojo na posestvo za zgladni poduk, ako je šola od posestva oddaljena.

Te stavbe in poprave je odbor dovolil s pogojem, da ne bode terjal dež. odbor povratila dotičnih stroškov, ako bi se to posestvo iz katerih si bodi vzrokov vrnilo kmetiškiemu društvu.

Prebere se sedaj dopis D.r. Levi-ja, v katerem se odpoveduje kot ud kuratorija. V dolgem dopisu udriha gosp. doktor sopet po dež. odboru, dež. zboru in posebno po poročevalcu za kmetiško šolo v dež. odboru, kateremu očita naravnost lahkomišljenost in po tem ustmeno še nezmožnost gledé reševanja od prejšnjega vodje d.r. Monà podanih računov za oskrbovanje posestev kmetiške šole. Posnema se iz tega drznega dopisa, kateri je bolj tožbi nego odpovedi podoben, da se gosp. Levi strašansko nad tem jezi, ter se ne more potolažiti, da je moral vsled nerodnega gospodarstva njegov ljubimec D.r. Monà kmetiško šolo in našo lepo Gorico zapustiti in iti s trebuchom za kruhom v oddaljeno in malo varno Sicilijo.

Gospod Gasser protestuje zaper očitane lahkomišljenosti o tej zadevi in pravi, da v malo letih je bilo za oskrbovanje posestva kmetiške šole preudarjenih 9 tisuč gld., izdanih pa gld. 30 tisuč, da je toraj d.r. Monà proračune, ki jih je sam predložil, nič manje kot za 20 tisuč gld. presegel, kar ilustruje jasno in z živimi barvami lepo gospodarstvo toliko hvalisanega d.r. Monà.

Drznost d.r. Levi-ja in tovaršev pa je dospela do vrhunca ko položi na predsedniško mizo pismo dra. Monà, kateri zahteva, naj bi se kmetiško društvo postavilo za sodišče o njegovem gospodarstvu in o njegovih računih na kmetiški šoli. Conte Mantica predlaga koj, da naj se zato zbere poseben odsek treh udov, kateri naj bi potem poročal centralnemu odboru.

Temu se vpira prav energično D.r. Tonkli, kateri pravi: Gospod d.r. Monà podal je svoj račun o gospodarstvu dež. odboru, in ta edini je pristojen to stvar rešiti; slišali smo, da se je na to vnela računska pravda, ker je dež. odbor pregledal račun in sestavil pomankljivosti, na katere je dal Monà pojasnila. O vsem tem soditi poklican je le dež. odbor in v drugi stopinji dež. zbor. Naše društvo ni toraj pristojno v to stvar segati, in ko bi se tudi hotelo za sodnika postaviti, kar bi bilo nepostavno, ne bi imelo tvarine za to posel, ker vsi računi, očitbe pomankljivosti in pojasnila so v rokah dež. odbora in ta jih nikdar ne odstopi našemu društvu, katero nima nikakega poklica se v to stvar vtikati. Verh tega prestopi naše društvo, če sprejme predlog, svoj delokrog in pa pravila, v katerih ni nikake odločbe, ki bi mu dajala pravico postavljati se za sodnika gledé rešenja računov o gospodarstvu na kmetiški šoli. Opoznamiti je treba, da se ne dajo ločiti tehnični oziri in razlogi od števil, katere dajajo vselej podlago tudi za gospodarstvo v tehničnem oziru. Sklenem slednjič s tem, da izrečem, da ni dostojno za društvo, da se neka-

Rezijo posedle so tri stotnije Hrvatov. Zvečer 21. pride Gontreuil na Predel in se ustavi. Poslal je Ocskayu poročilo, naj bi se z njim združil ravno ob istem času, ko je ta dobil ukaz, naj napade Tarviž.

Zjutraj 22. dere Gontreuil v Rabelj in pobije ondašnju francosko stražo, ki se je morala umakniti na Tarviž. Gontreuil pusti tri stotnije na Stermcu in dve v Rablju za zvezo z Bajalichem ter udari na Tarviž in ga tudi premaga s pomočjo prebivalcev. Ravno tako je pustil Bajalich brigado Köblös za seboj na Bovškem in se pomikal z drugimi 1700 možmi proti Tarvižu. Tudi Ocskay in Karol prideta tija in tako so bili 23. marcija bitko pri Tarvižu, v kateri je pa zmagal Massena. Nadvojvoda je zastoj pričakoval Bajalicha. Poslal mu je vest o nesrečni bitki in svet, naj se skuša rešiti čez Trento in Bohinj na Kranjsko. Toda njegova osoda se je bila med tem že odločila.

Francoska divizija Gieux napadla je že 22. marcija sprednje poste Köblösove v okopih pri Stupici. Gieux vjame 1000 mož in dva topa, ostale pa podi do Kobarida. Köblös se je vmaknil v bovški grad, ki je bil poseđen s 500 granadirji. *) Francozi pridejo skoro za njim in že 22. ga začeta oblegati generala Vierder in Bon. Takrat je deržala cesta sé v dolinici pod gradom čez Koritnico in se vila potem navzgor na vzhodni strani terdujave. Oh tej cesti se utaboré Francozi in napadajo grad. A posadka je hrabro odbila vse naskoke.

(Dalje.)

*) Vodnik, Ljubljanske Novice 1797, 26. malega travna.

teri gospodje postavljajo za nezmožljive cenzorje čez dež. odbor, dež. zbor in kuratorij, in za to sem proti predlogu gospoda. C. Mantica.

Vsi ti ugovori pa so bili zastoj, ker proti laški zagriženosti razlogi nič ne veljajo. Po še nekaterih obsebnih nevšečnostih je bil tudi ta predlog sprejet.

Na to se je vaš poročevalec naveličal, in ker je bilo že 2 1/2 ura popoldne zapustil je sejo. Od slovenskih odbornikov sta se udeležila te seje le dva, kar je jako obžalovati, kajti če se bodo Slovenci vselej odtežali ostanejo Lahi gospodarji in sklepali bodo po svoji volji. —

—8—

Dopisi.

V Gorici, 1. avgusta. — Vedri se, a vedro ni še — odgovarjamo vsem zanimajočim se za naše razmere po zadnjih volitvah, vsem onim, ki povprašujejo: Kako bode zanjprej s političnim društvom „Slogo“, kako z našo „Sočo“? Vedri se po dogovorih mej rodoljubi, kateri se posvetujejo, kako bi za vselej zatrl kalí domačih preprirov o s o b a h, a združili zopet vse sposobne moči k čvrstemu, složnemu delovanju za stvar. Pred vsem pa se sučejo ti dogovori okolo našega lista, kateri bi bil kmalo žrtva postal volitvenih homatij, akopram je njegov obstoj materialno zagotovljen in je na Goriškem sé vedno zadosta sposobnih delavcev, kateri — če imajo kolikaj srca za domaćo reč — ga lahko redno oskrbujejo z duševno hrano, ne samo da životari, kakor v zadnjem času, ampak da živi in zvesto spolnuje lepe dolžnosti svojega vzvišenega poklica. To je do zdaj doguano, da bo „Soča“ dalje izhajala; ali pa ostane organ samo goriškim Slovincem, ali raztegne svoj delokrog čez celo Primorje, o tem bode sklepal zbor goriških, tržaških in isterskih veljakov, ki se zanesljivo snide še v tekočem mesecu. Naše menenje o tej zadevi, katero priobčujemo uže zdaj, ker se v obče zлага z željami vseh goriških Slovincem, je to: „Edinost“ naj neha in „Soča“ naj postane glasilo primorskih Slovincem, ter naj kot tako dalje izhaja v Gorici. To menenje — na videz morda sebično — opravičujemo tako-le: „Soča“ je tednik, „Edinost“ izhaja samo vsakih 14 dni; prva je materialno bolje, druga slabeje podpirana. „Soča“ je prestala uže marsikak vihar in ni propala niti tedaj, ko jej je doma drug slovenski list, naslonjen na močno stranko, konkurencijo delal. Zdaj izhaja nepretrgoma uže deveto leto. V tem času je prišlo v Trstu več slovenskih listov na svitlo, in dasi so bili nekateri — kakor n. pr. „Primorec“ — prav dobro uređovani in so šteli lepo število naročnikov — morali so vendar po kratkih dneih svojega življenja prenehati. Kakor slišimo iz zanesljivih virov, šteti so duevi tudi „Edinosti“, dasi je do sedaj neustrašljivo in izdatno podpirala čvrsto delovanje društva, kojemu je zvesto glasilo. Ugibamo sicer, kaj je take nestalnosti slovenskega časopisja v Trstu, središči avstrijsko-ilirskega Primorja, krivo; a kaj bi navajali razloge, ki nič ne dokazujejo, ko imamo v faktih, v dosedanjih dejanskih skušnjah jasni dokaz, da je v Gorici trajni obstoj slovenskega političnega lista bolje zavarovan, nego v Trstu?

Da pa postane „Soča“ v resnici glasilo slovenskega Primorja in da kot tako dostojno zastopa skupne in posebne interese vseh treh v to politično skupino združenih dežel, naj pred vsem društvom „Edinost“ (ako se morda po menenju nekaterih tudi ono ne spoji sé „Slogo“) priobčuje vsa svoja uradna poročila, vse svoje sklepe po njej; zraven tega pa naj ima „Soča“ dobre stalne korespondente v Istri in Trstu (v Trstu ima uže zdaj izvrstnega), da jej bodo redno poročali o tamošnjih razmerah in dogodkih in tako priskrbovali zadosta takega gradiva, kakoršno vtegne zanimati tudi isterske in tržaške naročnike. Na Primorskem sploh naj se združijo vse narodne sposobne moči k skupnemu delovanju. Malenkostne različnosti gledé političnega menenja in osebne mrznje vržimo na stran, pa bodimo v glavnih stvarih edini, da ustvarimo kaj dobrega in stalnega, nam v čast, in našemu ljudstvu v korist!

Opozorujemo čast. čitatelje na poročilo o seji glavnega odbora našega c. k. kmetiškega društva, katero smo priobčili na prvem mestu današnje številke. Seja je bila viharna; italijanski kolovodje grof Mantica, dr. Levi in tovariši so nam zopet enkrat jasno pokazali, kako razumejo in t lmačijo pojem narodne enakopravnosti. Ker je naš deželni zbor v pretekli sesiji postavil kmetiško šolo na popolnem enakopravnosti podlago, odvzemši italijanskemu vodju gospodarstvo nad obema oddelkoma in ker je začel deželni odbor slednjič s pravično ostrostjo odpravljati velike napake v oskrbništvu deželnemu zavodu izročene kmetije, katere napake je v očevidno škodo deželnemu zalogu zakrivil bivši ravnatelj doktor Angel Monà — razlili so imenovani gospodje ves svoj žolč nad deželnim zborom in odborom, nad vodjo slovenskega oddelka kmet. šole itd. in so gnali svojo drznost tako daleč, da so taknili celo neoskrunjeni

značaj predsednika kmetijskega društva, obče spoštovanega in za blagor društva in prospeh vseh deželnih interesov neutrudljivega grofa Coronini-ja. Vsi temeljiti razlogi, katere je navajal v dolgem govoru odbornik dr. Tonkli proti njihovim predlogom, vsi odločni ugovori zastopnika dež. odbora, gospoda Gasserja, niso nič izdali. Italijanski gospodje odborniki so bili v veliki večini in so to porabili, da so si pošteno (?) svoj srd ohladili zaradi zgube svojega ljubimca dr. Monà. Ali se javnej stvari koristi ali škoduje, to je vse eno tem gospodom, da le svetu razodenejo nestrpljivo supremacijo italijanske inteligencije v deželi — kakor jo oni razumejo. Koj po seji se je grof Coronini odpovedal društvenemu predsedništvu in slišimo, da tudi deželni glavar, vitez dr. Pajer in drugi veljavni gospodje izstopijo iz odbora in društva. Kaj nastane iz tega in kako se nam je goriškim Slovincem ravnati z ozirom na te razmere v kmet. društvu, o tem spregovorimo v kratkem resno besedo.

Na ta dogodek v kmetijskem društvu naj naslonimo kratko razmišljanje. Ko je šlo 8. julija za volitev ednega državnega poslanca, bili so nekateri naših velikih posestnikov za to, da bi se kompromis naredil z Italijani s kraje strane, to je ravno z možni one svojati, katera zdaj zvonec nosi v kmetijskem društvu. — Vse časti vredna namera njih je bila, spravi enega Slovence kot zastopnika goriškega velikega posestva v državni zbor. In zares so nekateri Italijani omenjene vrste kazali, kakor bi raje h... a volili, nego g. dež. glavarja, viteza Pajer-ja in zato so tudi zvičajno tako agitovali, da so po raznih slovenskih straneh dežele pripravili tu tega, tam drugega slovenskega veljaka — a gotovo nikjer ne z resno namero, da bi pomagali do zmage kateremu koli slovenskemu kandidatu. Oni so hoteli le vodo skaliti, da bi v svojo korist ujeli ribo, katero so želeli. Zlorabiti so nas hoteli za svoje namene in ker jim je izpodletelo, vskipuje zdaj njihov srd nad nami. Toda bodimo le mirni, kar vskipuje, so le gole pene, ki se pozgube na zraku.

Iz Černič, 30. julija. (Izv. dop.) Ker sem slišal, da bodo potrebovali v Bosni zopet 500 voznikov za prevažanje erarskega blaga, zdi se mi primerno, o tej zadevi neke opazke objaviti.

Da se vozniki ne prenačijo, naj jim povem, kako se je godilo nekaterim poprejšnjim voznikom. Zastopniki podvzetnika Abendrot-a v Trstu so jim zagotovili mnogo vožnje za dolgo časa in da jim spravi podvzetstvo vozove in živino na svoje stroške v Bosno in nazaj na dom. A kako so spolnili te obljube, pokazalo se je, ko so bili vozniki v Bosni. Mnogo njih ni imelo niti en mesec dela; naredili so sicer 9 potov od Vardina skozi Metković v Mostar, a naenkrat se je vožnja pretrgala in našinci so ostali na suhem — brez zaslužka. Neki falotje so sicer uboge zapeljance od tedna do tedna tolažili, da bodo še dalje vozili, — a vse to je bilo le sleparsko varanje: 20 dni so stali vozniki sé živino na mestu brez dela in zaslužka in niso mogli še toliko svojega zaslužka od podvzetnika iztirjati, da bi se bili mogli z vozovi domov vrniti. — Gospodarji so morali svojim hlapcem od doma za vsaki voz po 40 gld. poslati, da so imeli za potnino, drugače bi jim bili ljudje in živina lakote poginili. Nekateri revnejši vozniki so morali na potu berčati, da so se preživeli, več konj je zaradi pomanjkanja živeža na potovanju pocrkalo, nekoliko njih pa kmalo, ko so domov prišli.

Pravijo, da je oni usmiljeni gospod Abendrot velik bogatinec in da se zna prav ponižno in uljudno obnašati, kedar gre za to, da odnaša voznikom plačilo, katero so si že pred tremi meseci kravro zaslužili. Ko so pred kratkem poslali vozniki svojega zastopnika v Mostar, terjati svoj pošten zaslužek, odgovorili so jim opravniki istega usmiljenega podvzetnika in bogatina tudi prav uljudno: Idite domov, denar vam pošljemo nemudoma, da se ves zaslužek in vsi stroški voznikov pokrijejo. „Čakaj osel, da zraste trava“, je tolažil furlanski kmet lačno živinče, ko mu ni imel kaj jesti dati. Enak pomen imajo tudi obljube Abendrot-ovih opravnikov, ki so jih delali našim voznikom, kateri se vedno zastoj čakajo plačila. Zdaj pravijo, da nameravajo vozniki po sodnijski poti svoj imetek iskati.

Ta izgled naj zadostuje voznikom, kateri bi nameravali svoje vozove in konje v Bosno poslati; pa tudi visoko vlado naj bi opozoril, da pazi na ljudi, katerim izročuje svoje blago v prevoznju. Naši kmetje so vsi brez razločka silno potrebni zaslužka in bi si ga srčno radi priskrbeli koder si bodi, da jim le gotovo dojde. A truditi se, trpeti in sledujic še grdo opeharjeni biti — je prehudo. Cerničan.

Iz Ljubljane 30. julija. (Izv. dop.) Hvala Bogu, da ste v Gorici slednjic kouchali domači prepis, ki so ga bile vnele zadnje volitve za državni zbor. Tu v središču Slovenije so se naši veljaki, in smo se tudi mi mali ljudje zelo hudovali nad Vašimi homatijami, katere so razodevale svetu, da ste v zadnjih letih bodi vpehali v narodnem razvoju, bodi zaljubili se vsaki v svojo osobo, katerega vam je zdaj viša nego stvar, za

kojo se je na Kranjskem, popustivši v mnogih slučajih osobno prepričanje, vse družilo, da smo pri volitvah povsod sijajno zmagali in prestopili čez celo nemškutarijo na dnevni red. Glejte, da se zdaj tudi Vi skoro spokorite in sčizite, da se vam časoma nasprotno ne zgodi, to je, da ne preidejo Vaši Furlani, Italijani in Lahoni čez Vas na dnevni red.

V beli Ljubljani se je zbiralo pretekla dni mnogo učenjakov — antropologov in prazgodovinarjev, ki so tu v redutnej dvorani predavali in pretresovali jako zanimive znanstvene reči. Zboru je predsedoval dvorni svetovalec M. pl. Hochstetter, zapisovala sta pa gg. Deschmann in dr. Mucha. Silno učeni govori so se sukali večinoma o prazgodovinskih dogodkih, najdbah itd.

Sé zborovanjem, katero je trajalo dva dni, bila je združena tudi majhna sicer, pa jako zanimiva razstava raznih starin in nekdanjih narodnih nošenj naših Kranjic.

Da se ni ta učenjaški shod Bog ve, kako prikupil našim meščanom, izvira od tod, da mu je bil narodni renegat Dežman začetnik. Je uže tako, in človek je človek, da vse sumljivo in nevoljno sprejema, kar mu prihaja iz izdajalskih rok. Dežman je mej Slovenci za vselej izigral svojo zadačo; tega smo se v Ljubljani jasno prepričali, ko je na dan volitve sijajno propal. Tisti dan in pa dan Bleiweisove svečanosti, — koliki kontrast! Za prvega narodnega poštenjaka, očeta Bleiweisane, popisljiva navdušenost, za propalega zagrizenega renegata, očeta prokletih grabelj, Dežmana — brez končnikrohota! To je tudi: vox populi.

Ko je Vaš „Slavec“ v Gorici popolnoma zadremal, rasejo pri nas pevski društva kakor gobe iz vlažnih tal. Naše „filharmonično društvo“ se je razkrojilo; en del njegovih članov združil se je v „Laibacher Liedertafel“, katera hoče gojiti „mejnarodno“ petje po načelu, koje pravi, da se prava umetnost ne vtesnuje v nobene narodne meje. Pretekli ponedeljek se je to društvo prvokrat produciralo v železniški restavraciji. Na programu ste bili mej dolgo vrsto nemških tudi dve slovenski pesmi. Kolika milost! Društveni naslov, prof. Heinrich, stvarnik „Schweineland-a“, prva produkcija — vse obeta, da bode društvo zares v tem zmislu mejnarodno, da ostane v besedi in petju med narodi — nemško.

Politični pregled.

Z DUNAJA. V notranji politiki so nastopili zdaj pasji dnevi. Na časnikarskem dnevnem redu so še vedno isti predmeti o Taaffe-jevih namerah, o bodočem ministerstvu, o Čehih, njihovem vstopu ali nevstopu v državni zbor itd. Ta vprašanja prežvekujejo razni časopisi uže cele tedne v vseh mogočih varijacijah; a kako bodo slednjic rešena, tega ni še nihče staknil in menda je grof Taaffe sam v največji zadregi, kako bi silno zmedeno štreno, zapuščino Auersperg-Lasserjeve vlade, razmotal, ter na stalnej podlagi uravnal notranje državne razmere — a ne žalil ustave. Vse kaže, da ima mož najboljšo namene in tudi resne volje zadosta; ali pa je tudi ženijalen, kolikor treba, da bode kos pretežavni patrijotični nalogi, katere niso mogli omoči najodličnejši njegovi predniki Potocki in Hohenzwart, Giskra in Lasser, o tem se v obče dvomi. Po najnovejših poročilih zgublja se nada, da bi se Čehi z ustavoverci porazumeli, ker se niti k dogovorom ne morejo pripraviti. — Od druge strani se pa poroča, da so česke zahteve vendar uze nekoliko uspeha dosegle, ker sta nekda sedanja voditelja naše notranje politike, Taaffe in Stremayer, privolila v važne spremembe na praškem vseučilišču — v narodnem zmislu. Te spremembe obstoje v tem, da se bodo nemški profesorji iz Prage premeščali na ona nemška vseučilišča, kjer bode kak prostor izprazen, a na praškem vseučilišču se bodo nastavljali profesorji s českim učnim jezikom. Deželno šolsko svetovalstvo bode tudi preuravnano in sicer tako, da bo dala iz deželnega zbora nemška stranka polovico svetovalcev, Čehi pa drugo polovico. — Če bi se nemška stranka ne hotela temu vdati, razpustila bi vlada deželni zbor in razpisala nove volitve. — Če je ta uspeh istinit, smemo po vsej pravici čestitati bratom Čehom za dober začetek.

Te dni je bil počil glas, da so Avstrijci ravno na obletnico vstopa naše vojske v Bosno — to je dne 29. julija prekorčili Lim — začeni zasedbo novopazarskega sandža-

kata. Uradni listi pa so to vest, koj za, pre zgodnjo proglasili. Vskakor pa je uže skoro gotovo, da, kar se ni morda uže te dni zgodilo, dožene se v najkrajši dobi.

IZ BELGRADA se poroča, da je evropska komisija za določitev nove meje mej Srbijo in Turčijo odločila Srbiji 12 vasi med Vranjo in Kuršumljem kot brambeno črto zoper napade Arnavtov.

V CARIGRADU se vrše vedne spremembe v ministerstvu, kar jasno kaže, da ni nikjer nobene stalne zaslonbe več, ampak da je vse v razpadu. — Kairedin-paša je bil predložil sultanu svoj program važnih prememb v državnem vodstvu. Zahteval je mej drugim, naj se slavni „plevenski orošlan“ Osman-paša za vselej odstrani. A ker ni bil ta program sprejet, je Kairedin definitivno odstopil, na mesto njega pa je imenovan Aarifi-paša.

ITALIJANSKI senat je sprejel z veliko večino načrt zaradi novih železnic in tako tudi načrt postave zadevajoč davščino pri izdelavanju alkohola.

V nekej rimskej tiskarni je policija konfiscirala mnogo republikanskih programov, ki kličejo, naj se jednakomisleči pridružijo upor, ki se bode kmalu zdaj vnel. Policija je več ljudij dela v zápor.

V MADRIDU je neka stara babura zagnala velik kamen na kralja, ko se je v cerkev peljal, pa ga ni zadela. Baba je bila norá.

Domače stvari.

Šolstvo. Na tukajšnjih srednjih šolah se je te dni vršila matura. Na gimnaziji oglasilo se je za njo 15 javnih osmošolcev in 1 vnanjik. Vseph je bil: Odlično zrela sta 2 (Slovenca Kokošar in Laharnar), zrelih 12, padel je 1 na jedno leto in 1 (vnanjik) ponavlja za dva meseca izpit iz jednega predmeta. — Na realki je delalo maturo 6 sedmošolcev. Od teh je 1 zrel z odliko, 4 zreli, 1 je padel na jedno leto. Na ženskem izobraževališču končajo danes Slovence maturo, jutri pa jo začnejo Italijanke.

O programih naših srednjih šol povemo kaj prihodnjic.

Ločeniška občina pridruži se začetkom meseca septembra t. l. politiskemu in sodnijskemu okraju goriške oklice. Nekedaj slovenski, a zdaj večinoma poitalijančeni Ločenik postane torej zopet slovenski.

Politični mučeniki. Preteklo saboto je sodnija izpustila iz preiskovalnega zapora gg. Henrika Jurettiga, bivšega urednika italijanske „Soče“, in še druge tri polit. mučenike (Cescutti, Mengotti in Brumatti), ki so zaradi irredentarstva toženi uže po 5 in 6 mesecev v hladu počivali. Državno pravdnistvo je odstopilo od zatožbe.

Nesreča. Minoli teden je peljal voznik iz Križa pri Ajdovščini deske v Gorico, z njim je bil tudi neki cunjar iz Zakriža. Ko prideva v Doroberg, naprosi voznik svojega „kompareta“ cunjarja, naj mu on voli žene, da sam malo na vozu zaspi, — zato mu kupi par glajščekov žganja. Ko pridejo voli do pervaškega pila, zategnejo žejui v strausko lužo, voz se nagne in ubozemu cunjarju deržečemu, da ne bi se zvernilo, vderó se noge v blato; voz se prevarže in popolnoma zmečka reveža, da je po malih trenotkih dušo zdihol. Spetega voznika je pa z voza zdravega v stran zagnalo. Ta žalostni dogodjaj bi pač moral biti v poduk onim voznikom, ki navadno po javnih cestah na vozovih spē.

Sreča v nesreči. Pred tednom dni pride kmet sé svojim 10 letnim sinkom v mlin g. Golja v Dorobergu. Mlado fante se zgubi ter igra okoli mostovžá, kjer se voda spušča v žlebe; vedisigabog kako, prekucne se v žleb, po katerem prileti v veliko kolo ter pade slučajno prav tja, kjer je manjkalo jedne deske, stisne se kakor klopec in kolo ga nepokvarjenega od druge strani ven verže. Ta gotovo ne pojde tako hitro za mlinarja.

Ustrelil se je minolo soboto, mladi polnoodnai učitelj violina, Italijan, T.... dvakrat se samokresom v persa. Jedna krogla mu je šla skozi hrbet, a druga je obtičala v persih, pa pravijo, da morda vendar ozdravi. Ko ga je vprašal prijatelj, zakaj se je hotel usmrtiti, mu odgovori: „cinque minuti di pazzia!“ (pet minut blaznosti). Ljudje kombinirajo, da se je hotel umoriti zaradi nesrečne ljubezni, drugi čenčajo o amerikauskem dvoboju, tretji, da je celo socialist. Séveda, do sedaj nihče pozitivnega ne ve, a gospodič nujno prosí, da bi ga zdravniki sopes ozdravili.

Koncert na čast vsem Ančikam je bil v Katarinjevem vrtu v Gorici tudi letos jako živahno obiskovan. Naš Tomaž Rosenberger je prav okusno dekoriral krasni vert in tuk. polka godba je svirala izborno. Slišali smo v prvo bosensko: „lahku noč“ kompozicijo g. kapelnika Millier-a. Ta tugo uboge Raje izražujoča narodna melodija morala se je na občno zah tevanje ponavljati.

Vojaške manovre se bodo vršile tudi letos, kakor navadno sleherni leto, v Postojni. Tukajšnji polk „Hess“ odrine 6. t. m. tija in sopet bomo tri tedne brez godbe.

Samomor. Veliko senzacija je naredila včeraj, četrtek jutro, naglo po mestu raznešena vest, da sta čez noč zginola brata Alojzij in France Bregant, po vsem Goriškem dobro znana urarja. V resnici je ostala včeraj Bregantova prodajalnica na Travniku zaprta. Soproga brata Alojzija pa je dobila doma zapечат zavitek, v katerem je bilo nekoliko denara, obližacija za 200 gld. in listek s kratkim napisom: „Liebe Therese, lebe wohl!“ S početka ni nihče na to mislil, da bi si bila zginola brata kaj žalega storila; — ampak, ker so ju poznali, da sta včasih malo prismuknjena, govorilo je vse, da sta si najbrže umislila neslano šalo ter jo pobrisala za par dni v Benetke ali kam drugam pohajati. Še le, ko je nekdo pravil, da ju je videl prejšnjo noč proti 10. uri na goriškem mostu sloneti in v zeleno Sočo zreti, in se drugi šepetali, da sta se preveč založila z blagom, pa da ju zdaj upniki z najnimi tirjatvami pritiskajo, začel se je po mestu vzbujati sum, da ju je zla mise! vendar morda v nesrečo zapeljala. Uže proti 10. uri dojde telegram od gradiškega mestnega županstva, da so pri Zagradi iz Soče izveleki mrtvo možko truplo in kmalu potem poročilo, da je na nasprotni strani Soča zanesla drugega mrliča na prod. Pop. pa smo uže zanesljivo vedeli, da sta se brata Bregant utopila in da ležiti njuni trupli v mrtvašnici gradiškega pokopališča. Urarska firma Bregant je prva te baže v Gorici; z urami in galanterijami dobro založena prodajalnica je pravi klič našemu Travniku; po uri nad prodajalnico ravnale so se — kaj bi rekli? — vse druge ure v mestu. Brat France je vdovec, Alojzij ima za soprogo jako obiskovano modistinjo; otrok ni zapustil nobeden. Ranjka sta v najlepši slogi mej seboj živele ter sta ostala do smrti nerazdružljiva.

Posebna duhovitost. Več naročnikov iz neke vasi nam je poslalo zadujo številko „Soče“ nazaj, češ, da je ne marajo več prejemati. Ob enem nam je došla iz iste vasi naročba s priloženo naročnico za pol leta; list naj pošiljamo pod naslovom: „Slavna Inteligencija slovenska v P..... h št. 66.“ Je pač slavna taka inteligencija, katera na tak način kaže, da jo po neki zmagi (?) še vedno lasje bole. —

Vihar. Iz Trsta se piše „Slov. Nar.“: V nedelje 27. t. m. zvečer okolo pol osme ure je pri nas bila velika nevihta, katera je napravila mnogo škode v tukajšnjem pristanišču, ter so jej celo nekateri ljudje imeli žrtvovati svaje življenje. Veter vrtnec je visoko dvigal valove morske in narejal tako zvane „vodene hlače“. Po nesreči se je vozil baš ončas v majhnem čolnicu po morji kapitan trgovske ladiji, Lewy, sē soprogo, hčerjo, bratom ter njegovo nevesto in dvema veslarjema. Razburjeni element jim je prekopicnil ladijo, in vse tri ženske je pogoltnilo morsko brezno. Može so si srečno spasili život. V novej luki je piš potisnil čoln, v katerem sta bila dva moža in dve ženski, mej angleški parnik „Ciprian in breg, pri čemer je bil zmečkan jeden mož, ostalim trem osobam je bila sreča milejša. Blizo 24 ladij je ta vihra bolj ali manj poškodovala; jedna „Maria Concetta“ po imenu, ki je bila naložena z ogljem, se je potopila. Pomorski čuvaji ali piloti ter mornarji barke „Ida“ so prav hvalevredno hiteli povsodi na pomoč, kjer jih je bilo treba.

Nepopoljšljiv hudodelnik. Andrej Ostrouška iz Brišćikov, ki je pred petimi leti ko sedemnajstletni mladeneč v hišo Franca Štolfe iz Leškova (Šmarj) pri Sežani skozi peč ulezal ter mu razno obleko odnesel, ki je lani Juriju Miliču iz Brišćikov razne vinske trte hudobno porezal, zapustil je meseca junija t. l. tržaške ječe in še ni bil dobro tri tedne doma, ukradel je Opencu Juštu Miliču iz njegovga loma pri Zagradi razno kamenarsko orodje. Zastran tega hudodelstva in drugih prestopkov zbegani prebivalci iz Brišćikov boječi se drugih hudodelstev nastavili so ponočno stražo, ki bi imela varovati njih selo. To je pa mišebredca Ostrouško tako razljutilo, da je Križmanu Miliču dve kopi, Martinu Miliču Mohorjevemu pa tri kope sene na travnikih zažgal. Konec so ga pogumni Brišćiki zgrabili in ces. kr. openskim orožnikom izročili, ki so ga nevtigoma k pristojnemu kazenskemu sodu odvedli.

Kokošar za omrežjem. Prečastiti g. Jožef Pelicon, župnik zgouški, imel je polhen kurnik grahastih, črnkastih in rumenkastih, ali, kar še najviše velja, dobro pitanih kokoši, po kterih so se Ivanu Mi-

liču Fukožetovemu uže davno sline cedile. Zalezil je toraj k njim in ko jim je vrat zavil in ko jih je o-skubil in osmodil, — pekel in kupal in cvrl in tenfal jih je. Ubogi župnik, ne samo, da se mu je lauska vinska berunja pokvarila, še brezi kokoši, brez domače letavine je ostal. A tudi Urša Čotarjeva imela je kurnik polhen kokodajočih kokoši, in tudi te si je znal Fukožetov Ivanec prisvojiti. Ker pa imajo kokoši ta nesrečen meštir, da kokodakajo in ferfolé, izdale so nepristnega svojega posestnika sé svojim ferfoljenjem in kokodakanjem v kadi, v katero jih je bil skril misleč, da jih bode polagoma, dokler pojde, skubil, užival. A preračunal se je. Če prav rad ne hodi gledat svet na cerkvene oltarje, moral je vendar z dvema orožnikoma z nasajenima svečama šetati se v sezauške sodne temnice, kder bode gotovo še dolgo po kokoših sline poziral.

Tržno poročilo. Ne vemo, kaj bo, žito in drugi pridelki se jako dražajo. Rutterjeve moke so v 8. dneih dvakrat v cenah poskočile, prav tako pšenica, sirki, riž in vino. Cene mok od 26. t. m. so sledeče: št. I a f. 22.50, II. 20.20, III 19.40, IV 17.40, V 13.80, VI 9.80; otrobi debeli a f. 4.20, drobni 3.80. Sirki po 1 f. 65 (po denašnjih cenah zunaj) oves 1 f. 30, ječmen 1 f. 80, fižol 2 f. ajda 1 f. 50 (31 litrov). Riž po 18.50, 19.50, 21.— do 24 f. per 100 kilov. Vipavsko vino po 18 do 19 gld. 85 litrov (star kvinč), briško po 19 gold.

Kdor pa želi imeti pošteno dolensko vino pa graško „Eksportno“ pivo po ceni, naj se oglasi pri domači firmi Kavčič et Ferfila na Korenju.

Popravek: Opravništvo „Soče“ je na Korenju v hiši Stiksa št. 253. II nastropije in ne 293, kakor je bilo v zadnji št. „Soče“ naznačeno.

Razne vesti.

278 oderuhov prognanih. Po zapovedi glavnega guvernerja v Moskvi, kneza Dolgorukova, iztirali so dne 12. t. m. vse oderuhe iz mesta, lepo družbo 278 vrednih članov. Knez sam je pregledal vrste prognanih krvopijavk, da se prepriča, ali se ni morda kdo izmaknil zapovedi. Večina je Velikorusov, kateri so imeli v Moskvi znamenite trgovske hiše in bankovne poslovnice. Transporte so spremljale vojaške patrole in silo ljudstva je sprovelo ljubince daleč iz mesta.

Katoliških škofov je vseh skupaj 1143. Najstarejši je Mac-Hale, nadškof tuamski na Irskem; imenoval ga je uže papež Leon XII. leta 1825; za njim vladikuje najdalje Merci d'Argentan, nadškof tirski, kojega je tudi imenoval Leon XII. Od ostalih živčih škofov imenoval je papež Gregor XVI. 63, Pij IX. 998 in sedanji papež 82.

Bolgarska narodna vojska šteje dozdej 7 brigad pešcev, 1 brigado konjikov in 2 brigadi topničarjev, 8 škadronov in 12 baterij. Bolgarski knez ima torej 46.000 za vojno izvežbanih pešcev, 4172 konjikov in 96 topov.

Maščevanje načelnika ministrov. Kakor navadno, tako piše beneški „Risorgimento“, je tudi letos dokaj volilcev obrnilo se do svojih poslancev, da bi jim ti pridobili kako dekoracijo, ki bi imela mestu potca (botona) mašiti luknjo na levem prsnem kraji sukne. Poslanci obrnili so se zastran tega, kakor se razume, na rimskega ministrov načelnika Depretisa, kateri je blagovoljno take prošnje uslišal. Zadevni dekreti bili so uže napravljeni in strankam naznanjeni. Lepo piramidalno so bile nakopičene te dekoracije v poslovnici ministrovej. Po glasovanju pa 3. julija t. l., vsled kterega je minister Depretis moral od predsedništva odstopiti, dal je on uničiti vse dekrete onih dekoriranih, kterih poslanci so zoper njega glasovali.

LISTNICA UREDNIŠTVA. G. J. Leban v Lokvi: Rokopisi se ne vračajo; uljudnost vračamo samo za uljudnost. Vi je pa ne poznate; zato storite, kar vam je svetoval g. Hlavka v odgovor na Vašo robato poslanico—in potem, če vam bo drago, oglasite se zopet. Do istihmal pa nas blagovolite pustiti—in miru.

G. V. Kr. v Gradcu: 2 zvezek Kocijančičevih nar. pesmi smo vam priskrbeli—po pošti. Naslov popravljen. G. Pa... v Dol...—Razmere so nam premalo znane; obrnite se rajše v zmlu §. 19. tisk. postave do „Edinosti“, katera je dolžna vsak dejanski popravek objaviti. G. dopisnik v Spod. Šiški: Dopis je tako nedolžen, da nam je nujno priporočilo tajnosti vzbudilo sum, kakor bi nas hoteli mistifikovati.

LISTNICA OPRAVNIŠTVA. Gosp. J. Babič v Pignente: Dovoljeno: Pošljite naročnico. Gosp. J. Tance z Nabrezine: Vse poravnano in plačano do 30. junija t. l. Gosp. M. Urbančič iz Bazovica: Prejeli 3 gl. na račun t. l. premanjkujete še 1 gl. 60 kr.

Prodaja vina in piva.

Podpisani, kateri ima za Goriško mesto in deželo edino zalogo slavnoznane piva iz Pun-

tigamske tvornice dedičev Hold, všteta si v čast, naznanjati, da je njegova ledenica dobro založena z eksportnim marčnim pivom, da ima pa tudi na prodaj prav dobro ogersko vino po spo-dej razkazanih cenah.

Naročila se sprejemajo v prodajalnici podpisane na Korenji št. 262 in se točno oskrbujejo.

Ogersko vino po 9, 10 in 12 gl. 100 litrov.

	Šodček z litri	gl.	kr.
Marčno pivo eksport za mesto z užitnino vred	50	980	
Za deželo " " " " " " " " " "	25	510	
" " " " " " " " " "	50	830	
" " " " " " " " " "	25	435	

M. Furlani.

SMODNIK

se prodaja pri novem mostu.

A. BOLKO.

Skoro zastonj!!

Konkurzno oskrbnitvo nedavno falirano veliko angleške tvornice britanija-srebornega blaga nam je naročilo, da oddamo vse tako blago, katero jo v naši zalogi proti mali odškodbi za vozino in 1/4 delavskega zaslužka.

Za samih 6 gl. 75 kr., poslanih ali po pošti povzetih, kot odškodno za vozino z Angleškega do Dunaja in nekoliko za delo, dobi vsakdo za četrti del prave vrednosti, tedaj skoro zastonj:

- 6 izvrstnih miznih nožev, z britanija srebrenim ročnem in pravo angleško srebreno-jekleno ostrino;
- 6 najfinejših vilic, brit.-srebro, iz enega kosa;
- 6 težkih žlic iz britanija-srebra;
- 6 žliček iz britanija-srebra najboljše sorte;
- 1 zajemalnik za mleko iz masivnega britanija srebra;
- 1 težak zajemalnik za juho iz enac srebra;
- 6 težkih nožnih podložkov
- 6 angleških Viktorija-tas, fino vrezljanih;
- 2 jako okusna namizna svečnika iz britanija-srebra;

Vseh 40 kosov skupaj, ki so stali poprej 25 gl., stane zdaj samo 6 gl. 75 kr.

40 kosov. Vsi ti predmeti (40) so iz najfinejega britanija-srebra, katero je na svetu edina obstoječa kovina, ki se niti po 20letni rabi ne razločuje od pravega srebra, za kar se garantuje. Naročuje se za c. k. avstr.-ogerske dežele pod naslovom:

General-Depôt der I. engl. Britannia-Silber-Fabriken:
Blau & Kann, Wien I. Elisabethstrasse 6.

Učiteljske službe.

Na slov. ljudske šoli v Dolini se oddasti s prihodnjim šolskim letom:

- a) nadučiteljska služba s 500 gold. plače in 90 gld. oprav. doklade,
- b) služba za učiteljico s 400 gl. plače.

Obe službi s prostim stanovanjem.

Prosilci naj le sem določijo prošnje s potrebnimi izkazi po postavljenih oblastnijah do 1. septembra t. l.

C. KR. OKR. ŠOLSKI SVET
v Kopru 18. julija 1879.

Stolpne in gradske ure,

katere je sam po najboljših iznajdbah izdelal, pa ni nič vlitiga v njih, priporoča pod pošteno garancijo in prav po ceni

Janez M. Pogačnik
v Podnartu-Krop na Gorenjskem.

Da se plačilo polajša, dovoljujem obroke. — Ceniko pošiljam na zahtevo zastonj.